

порядку надається відпустка без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку. А стаття 21 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" визначає, що період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, отримання виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім пенсій (за винятком пенсії по інвалідності) та виплат за страхуванням на випадок безробіття, включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески, виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

Таким чином, період перебування жінки у відпустці для догляду за дитиною з трьох до шести років у страховий стаж не включається, страхові внески протягом цього періоду не сплачуються. Виходить, що перед жінкою з дитиною зазначеного віку, яка потребує домашнього догляду за наявності медичного висновку, постає вибір: чи то виходити на роботу для продовження страхового стажу та сплати страхових внесків задля майбутнього пенсійного забезпечення, чи то знаходитись поряд із дитиною, яка потребує її постійної присутності та уваги.

Держава не повинна ставити перед жінкою питання про вибір між двома соціальними функціями – роботою у суспільному виробництві та не менш важливою – материнством. Виходячи з цього, до переліку осіб, визначеного статтею 12 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", які мають право на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, доцільно внести жінок, які знаходяться у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею шестирічного віку, протягом терміну, визначеного в договорі про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, але не менше одного року, враховуючи, що сума сплачених страхових внесків за кожний місяць не може бути меншою мінімального страхового внеску.

Попов О.І.,

**НУ "Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого",**

аспірант кафедри цивільного процесу

**ДОПУСКНЕ ПРОВАДЖЕННЯ В ПЕРЕГЛЯДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ У
ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ВЕРХОВНИМ СУДОМ УКРАЇНИ**

Перегляд судових рішень у цивільних справах Верховним Судом України є відносно новою формою перегляду судових рішень у цивільному судочинстві, яка була запроваджена у

2010 році й замінила собою перегляд судових рішень у зв'язку з винятковими обставинами.

Заява про перегляд судового рішення Верховним Судом України підлягає перевірці на предмет можливості її розгляду вказаним судовим органом з боку Вищого спеціалізованого Суду. В цьому випадку має місце один із різновидів так званих "процесуальних фільтрів", які покликані не допустити необґрунтованого перегляду судових рішень, які набрали законної сили. Крім допуску "процесуальними фільтрами" можна визнати чітко окреслені об'єкти перегляду (рішення суду касаційних інстанцій), а також вичерпний перелік підстав для перегляду судових рішень Верховним Судом України (стаття 355 ЦПК України). В контексті особливого та виняткового характеру перегляду судових рішень Верховним Судом України, наявність подібних "фільтрів" є цілком необхідним та виправданим.

Задля цього інститут перегляду судових рішень у цивільних справах Верховним Судом України містить у своїй структурі так зване "допускне провадження", тобто групу процесуальних норм, які регулюють питання допуску заяви про перегляд судового рішення до розгляду її Верховним Судом України.

За правилами статті 360 ЦПК України вирішення питання про допуск справи до провадження здійснюється колегією у складі п'яти суддів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, яка формується у порядку, встановленому ч. 3 ст. 11-1 ЦПК, без участі суддів, що прийняли рішення, яке оскаржується. Про допуск справи до провадження або відмову в такому допуску Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ протягом п'ятнадцяти днів з дня надходження заяви постановляє ухвалу. Ухвала постановляється без виклику осіб, які беруть участь у справі. Ухвала про допуск справи до провадження або про відмову в такому допуску повинна бути обґрунтованою. В разі допуску справи до провадження відповідна ухвала, разом із заявою про перегляд судового рішення та доданими до неї документами надсилається до Верховного Суду України.

Зазначений законодавчий механізм допуску заяви до перегляду Верховним Судом України викликає достатньо нарікань. Останнім часом аналізу відповідних норм присвячена низка праць у науковій та практичній літературі. Більшість із них зводяться до того, що надання Вищому спеціалізованому суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ права вирішувати допускати чи ні заяву до перегляду Верховним Судом України містить загрозу порушення принципів незалежності та безсторонності суду, оскільки суд, який ухвалив рішення, щодо

якого подано заяву про перегляд, самостійно вирішує чи буде воно переглянuto в майбутньому.

В порівняльно-правовому аспекті слід відмітити, що наявність такого "процесуального фільтру" як допуск справи до провадження є характерним для багатьох країн. Стосовно української моделі допуску заяви про перегляд судового рішення до Верховного Суду України К.В. Гусаров зазначає, що такий механізм порушує функціональну компетенцію суду касаційної інстанції та Верховного Суду України, а Д.Д. Лупеник взагалі вважає таку конструкцію допуску до Верховного Суду України порушенням принципу уніфікації процесуальних норм.

Така позиція, на наш погляд, є цілком справедливою, оскільки аналіз норм, що регулюють процедуру допуску заяви до перегляду Верховним Судом України, дозволяє прийти до висновку про відсутність повних гарантій дотримання принципу безсторонності суду.

Безумовно, стаття 360 ЦПК України містить вказівку на те, що в складі колегії з п'яти суддів, які вирішують питання про допуск не повинно бути тих суддів, що приймали рішення, яке оскаржується. Водночас аналогічної вказівки щодо судді-доповідача, який першим отримує заяву про перегляд судового рішення, не встановлено. Статтями 359 і 360 ЦПК України передбачено порядок визначення окремим чином як судді-доповідача, котрий першим здійснює перевірку заяви про перегляд судового рішення на предмет її відповідності вимогам закону, так і колегії суддів, яка безпосередньо вирішує питання про допуск справи до Верховного Суду України. Поряд із цим, зміст вказаних статей не дає підстав стверджувати про те, що суддя-доповідач обов'язково має входити до складу судової колегії, котра вирішує питання про допуск справи до провадження. Наведене цілком створює можливість виникнення ситуації, при якій суддя, що ухвалив рішення, відносно якого подано заяву про перегляд, згодом може бути визначений автоматизованою системою документообігу суду суддею-доповідачем при вирішенні питання про допуск заяви до розгляду Верховним Судом України. В такому разі матиме місце порушення фундаментальної процесуальної аксіоми – "ніхто, не може бути суддею у власній справі".

Тому наявність у законодавстві норми про те, що суд, який ухвалив рішення, вирішує питання про допуск вказаного процесуального документу до його перегляду викликає сумнів щодо забезпечення у цьому випадку безсторонності суду.

Таким чином, єдиним вирішенням окресленої вище проблеми є, на нашу думку, наділення правом вирішувати питання про допуск чи не допуск до перегляду судового рішення той суд, якому